

NOTE SLAVO-ROMÂNE *

(în legătură cu etimologiile sîrbocroate din DLRM¹)

DORIN GĂMULESCU

Practic, în prezent, limba română nu dispune de un dicționar etimologic, deși preocupările etimologice nu au fost neglijate de loc de lingviștii români. Dimpotrivă, rezultatele obținute de ei în acest domeniu ar fi putut constitui o bună bază în elaborarea unei asemenea lucrări. În schimb, aproape toate dicționarele mai importante ale limbii române, indiferent de profilul lor (cu excepția DLRLC²), oferă și soluții etimologice. Ultima lucrare de acest fel este *Dicționarul limbii române moderne* publicat de Institutul de lingvistică din București. Referitor la partea etimologică a lui, se poate aprecia că, în genere, la apariție, DLRM a oglindit rezultatele înregistrate până atunci de etimologia românească, bineînțeles la nivelul unui dicționar explicativ al limbii române moderne, în care indicarea originii cuvintelor s-a situat pe planul al doilea.

Această concluzie se degajă și din recenziile și studiile critice publicate la scurt timp după apariția *Dicționarului* (1958) în care, pe lângă aprecierile pozitive și cu caracter general, s-au formulat destul de numeroase observații de principiu și de amănunt, cele mai multe pe deplin valabile (Cf. A. I. Graur, *Etimologii românești*, București, 1963, p. 8, passim; T. Hristea, *Dicționarul limbii române moderne (derivarea regresivă)*, L.R., VIII (1959), nr. 3, p. 83-91 și *Probleme de etimologie în „Dicționarul limbii române moderne”* SCL, XI (1960), nr. 2, p. 331 și urm.; N. Camariano, *Dicționarul limbii române moderne (elementele grecești)*, L.R., VIII (1959) nr. 3, p. 91—96; G. Brîncuș, *Observații asupra etimonurilor albaneze din DLRM* SCL, XII (1961) nr. 2, p. 193—203).

Cu unele excepții (vezi, de pildă, G. Mihăilă, *Problema alcătuirii unui dicționar etimologic al împrumuturilor slave în română*, SCL, IX, 1958, nr. 2, p. 219; T. Hristea, *Probleme de etimologie...*), etimologiile slave din DLRM nu au fost până acum cercetate.

Pe de altă parte, în lipsa unor lucrări mai ample, în multe cazuri, materialul înregistrat de dicționare (în speță DLRM) continuă să constituie cea mai cuprinzătoare oglindire a influenței unei limbi sau alteia asupra limbii române. Această situație este valabilă și pentru elementele de origine sîrbocroată din limba română și se înțelege că de corectitudinea indicării fiecărei etimologii în parte depinde și veridicitatea imaginii de ansamblu. În acest sens vezi și D. Macrea, *Comparația istorică și tendințele actuale de dezvoltare ale vocabularului românesc*, în „Cercetări de lingvistică”, V (1960), nr. 1—2, unde imaginea de ansamblu și tendințele de dezvoltare ale vocabularului limbii române sînt prezentate folosindu-se în exclusivitate și fără rezerve materialul lexical și etimologic cuprins în CADE și DLRM.

Iată de ce, în discutarea unor aspecte ale studierii cuvintelor de origine sîrbocroată din limba română, folosim ca punct de plecare etimologiile cuprinse în DLRM. Pentru aceasta am

* Comunicare susținută în martie 1963 la Catedra de limbi slave a Institutului de limbi străine din București.

¹ Academia Republicii Populare Române. Institutul de lingvistică din București. *Dicționarul limbii române moderne*, Editura Academiei R.P.R., 1958.

² Academia Republicii Populare Române. *Dicționarul limbii române literare contemporane*, vol. I—IV, Editura Academiei R.P.R., 1955—1957.